

Genomförandeplan för strategin för miljö- och klimatambitioner i stadsutvecklingen

Version: mars 2021

Sammanfattning

Detta är en genomförandeplan för strategi för miljö- och klimatambitioner i stadsutvecklingen i Nacka. Syftet med genomförandeplanen är att förtydliga strategins genomförande. Strategin antogs den 17 juni 2019 av kommunfullmäktige. Strategin gäller för alla stadsbyggnadsprojekt, vilket innefattar planering, utbyggnad och förvaltning, samt kommunens fastighetsförvaltning. Strategin kan även omfatta andra projekt inom stadsutvecklingen. Kommunfullmäktige beslutade att en genomförandeplan skulle tas fram för hur strategin praktiskt ska genomföras i projekten samt hur uppföljning ska ske.

Genomförandet av miljö- och klimatambitioner i projekten ska ses som en metod som ska säkerställa att miljö- och klimatarbetet förankras tidigt i projekten samt i de olika skedena i processen. För att underlätta tillämpningen av strategin preciseras strategins inriktningar, process för genomförande samt uppföljning i denna genomförandeplan. Alla stadsbyggnadsprojekt och fastighetsprojekt som startat från och med 1 januari 2020 som drivs i kommunal regi ska tillämpa miljö- och klimatambitioner. Det innebär att varje projekt ska arbeta aktivt med strategins sex strategiska inriktningar;

- Tillgängliga och utvecklade park- och naturområden
- Hållbart resande och mobilitet
- Energieffektivt, attraktivt och sunt byggande
- Hållbar hantering av vatten i bebyggelsen
- Hållbar avfallshantering och återbruk
- Anpassning till framtida klimat.

En samlad uppföljning kommer årligen göras av hur arbetet för att uppfylla strategin fortlöper i syfte att ge en bild av utvecklingen som helhet och lyfta goda exempel på arbete samt och åtgärder i linje med strategin. Uppföljningen av miljö- och klimatambitioner i stadsutvecklingen följer projektens ordinarie uppföljning av projekt mål.

Genomförandeplanen har tagits fram av projektledare från miljöenheten och enheten för strategisk stadsutveckling tillsammans med en arbetsgrupp med representanter från exploateringsenheterna, planenheten och miljöenheten. Vidare har flera olika kompetenser inom strategins sakområden varit referenser i arbetet med genomförandeplanen. Grundinnehållet i genomförandeplanen och förslag till uppföljning har även stämts av med externa fastighetsutvecklare.

Innehållsförteckning

1	En hållbar utveckling.....	4
2	Strategi för miljö- och klimatambitioner i stadsutvecklingen	5
3	Förankring av miljö- och klimatambitioner i stadsutvecklingen	5
	
3.1	Projekt som ska tillämpa strategin	6
3.1.1	Riktlinjer för hållbart byggande.....	6
3.2	Förankring av strategin i projekten.....	7
3.2.1	Internt arbete.....	7
3.2.2	Stadsbyggnadsprojekt.....	7
3.2.3	Fastighetsprojekt samt övriga projekt.....	7
4	Roller och ansvar	8
5	Uppföljning av strategin	8
6	Strategiska inriktningar	9
6.1	Tillgängliga och utvecklade park- och naturområden	9
6.2	Hållbart resande och mobilitet	11
6.3	Energieffektivt, attraktivt och sunt byggande.....	13
6.4	Hållbar hantering av vatten i bebyggelsen	15
6.5	Hållbar avfallshantering och återbruk.....	17
6.6	Anpassning till framtida klimat	18
7	Styrande dokument	20

I En hållbar utveckling

FN har antagit 17 globala utvecklingsmål, Agenda 2030, som bland annat handlar om att uppnå jämställdhet, minska ojämlikheten, bekämpa klimatförändringen, säkerställa god hälsa, likvärdig utbildning samt hållbar ekonomisk tillväxt. De 17 globala målen och 169 delmålen för hållbar utveckling är universella, integrerade och odelbara. Att de globala målen är integrerade är av avgörande betydelse för att säkerställa att syftet med Agenda 2030 för hållbar utveckling förverkligas. Kommuner genomför Agenda 2030 på frivillig grund, med möjlighet att definiera och prioritera genomförandet av hållbarhetsarbetet utifrån sina egna utmaningar och förutsättningar.

Att bygga en hållbar framtid innebär både utmaningar och möjligheter i en kommun som växer så snabbt som Nacka. Av kommunens översiktsplan framgår att rent vatten, frisk luft, ett rikt växt- och djurliv och en god bebyggd miljö kännetecknar Nackas miljöambitioner. Kommunen arbetar för en låg klimatpåverkan och en giftfri miljö. I ett hållbart Nacka ska planering och byggande ske så att den byggda miljön blir hälsosam, energieffektiv och har så liten klimatpåverkan som möjligt. Översiktsplanens stadsbyggnadsstrategier möter utmaningarna och ger möjlighet att uppnå ett stort antal av målen:

- Skapa en tätare och mer blandad stad på västra Sicklaön
- Kompletta transportsystem med tunnelbana till Nacka
- Utveckla Nackas lokala centrum och deras omgivning
- Planera, förvalta och utveckla den gröna och blå strukturen

Strategin för miljö- och klimatambitioner fokuserar på ekologisk hållbarhet. Den ekologiska hållbarheten påverkas i stor grad av hur effektiv markanvändningen är och inbegriper en god tillgänglighet för fotgängare, cyklister och kollektivtrafik i ett effektivt och orienterbart gatunät. I det hållbara samhället ska också resursförbrukningen planeras i hållbara kretslopp för material, vatten och näring, helst på en lokal skala för att i så stor utsträckning som möjligt minska behovet av transporter. I genomförandeplanen har kopplingar mellan de strategiska inriktningarna i strategin och de globala målen i Agenda 2030 tydliggjorts.

2 Strategi för miljö- och klimatambitioner i stadsutvecklingen

Den 17 juni 2019 antog kommunfullmäktige i Nacka en strategi för miljö- och klimatambitioner i stadsutvecklingen i Nacka (KFKS 2018/890). Strategin började gälla 1 januari 2020. Syftet med strategin är att samla kommunens ambition när det gäller miljö- och klimatarbete i stadsutvecklingen i hela Nacka. I strategin anges sex strategiska inriktningar som tydliggör miljö- och klimatambitioner i stadsutvecklingen i Nacka:

- Tillgängliga och utvecklade park- och naturområden
- Hållbart resande och mobilitet
- Energieffektivt, attraktivt och sunt byggande
- Hållbar hantering av vatten i bebyggelsen
- Hållbar avfallshantering och återbruk
- Anpassning till framtida klimat

De sex strategiska inriktningarna har sammanställts utifrån tidigare politiskt beslutade styrdokument: översiktsplanen, miljöprogrammet 2016–2030 med kommunens miljömål, visionen för Nacka stad, riktlinjer för hållbart byggande, klimatprogrammet, dagvattenstrategin, grönytefaktor för Nacka stad och avfallsplanen. I samband med att strategin för miljö- och klimatambitioner började gälla ersatta strategin riktlinjer för hållbart byggande och klimatprogrammet i projekt som påbörjades efter 1 januari 2020. Strategin ersätter inte övriga gällande styrdokument, dessa gäller parallellt.

Genomförandet av miljö- och klimatambitioner i projekten ses som en metod som ska säkerställa att miljö- och klimatarbetet förankras tidigt i projekten samt i de olika skedena i stadsbyggnadsprocessen. Kommunen är ansvarig för att beakta allmänna intressen vid planläggning och utformning av bebyggelse. Kommunen ansvarar även för den allmänna platsmarken som ska vara tillgänglig för alla. Byggaktörer har också ett stort ansvar för utveckling av ny bebyggelse.

Syftet med denna genomförandeplan är att förtydliga hur strategin ska tillämpas i projekten. Kommunen och byggaktören ska gemensamt enas kring projektspecifika ambitionsnivåer för strategins sex strategiska inriktningar och vad som kan göras för att uppnå ambitionerna. Genom att diskutera och förslags till åtgärder initieras tidigt i projekten är förutsättningarna goda för att bidra till att uppfylla kommunens ambitioner för en hållbar utveckling. Strategin för miljö och klimatambitioner fokuserar därför på hur kommun och byggaktörer under processen i samverkan ska arbeta fram ambitionsnivåer och åtgärder för att stärka hållbarheten i enskilda projekt.

3 Förankring av miljö- och klimatambitioner i stadsutvecklingen

I denna första version av genomförandeplanen har målsättningen varit att förtydliga strategins inriktningar och tillämpning av den samt redogöra för hur uppföljning av strategin kommer ske. Fokus har främst varit på stadsbyggnadsprojekten. Genomförandeplanen kommer vid behov

kompletteras framöver vad gäller tillämpning och uppföljning av strategin inom fastighetsprojekt samt övriga projekt som omfattas av strategin.

3.1 Projekt som ska tillämpa strategin

Projekt som ska tillämpa miljö- och klimatambitioner och använda genomförandeplanen är:

- Stadsbyggnadsprojekt
- Fastighetsprojekt där kommunen är byggherre (inom och utom stadsbyggnadsprojekt)
- Övriga projekt inom stadsutvecklingen enligt särskilt beslut

För varje stadsbyggnadsprojekt och fastighetsprojekt ska kommunen och byggaktören gemensamt enas kring projektspecifika ambitionsnivåer för strategins sex strategiska inriktningar och vad som ska göras för att uppnå ambitionerna. I övriga projekt görs en individuell bedömning av huruvida miljö- och klimatambitioner ska tillämpas. Planprojekt behöver i regel inte tillämpa miljö- och klimatambitioner, men kan så göra om det inom projektet bedöms vara lämpligt. Så kan exempelvis vara fallet i större planprojekt.

Ett stadsbyggnadsprojekt kan innehålla flera detaljplaner och varje detaljplan kan i sin tur engagera flera olika byggaktörer. Om det är flera byggaktörer i ett och samma projekt/detaljplan ska samtliga byggaktörer vara med tidigt i diskussionerna kring projektets miljö- och klimatambitioner och hur ambitionerna ska tillämpas inom projektområdet. Om det inte finns förutsättningar att involvera samtliga byggaktörer i ett enskilt projekt, ska så många som möjligt involveras.

Möjligheten att styra ambitionsnivåer och val av åtgärder beror på vilken typ av markägoförhållande som råder. Vid markanvisning kan kommunen komma att ställa specifika krav på miljö- och klimatambitioner, vilket i så fall tydliggörs som en förutsättning för markanvisningen.

Inom ramarna för stadsbyggnadsprojekten har kommunen sedan tidigare ett arbete med att samla miljööverenskommelser som sker mellan kommun och enskild byggaktör. Denna överenskommelse är en miljöbilaga som kallas för Miljökontrakt och är en bilaga till exploateringsavtalet eller markgenomförandeavtalet. Syftet med miljökontraktet är att samla de miljökrav som ställs på byggherren både i byggskedet och på den färdiga kvartersmarken. De projekt som arbetar utifrån strategin för miljö- och klimatambitioner i stadsutvecklingen har även möjlighet att lägga in de överenskomna åtgärder i miljökontraktet för det enskilda projektet som kommit fram i dialog med byggaktören.

3.1.1 Riktlinjer för hållbart byggande

Stadsbyggnadsprojekt som påbörjats innan 1 januari 2020 och som arbetar med riktlinjer för hållbart byggande ska fortsatt att göra så. Om det bedöms lämpligt kan ett projekt välja att även integrera strategi för miljö och klimatambitioner i projektet.

3.2 Förankring av strategin i projekten

Följande avsnitt redogör för när och hur strategin för miljö- och klimatambitioner förankras i projekten och vem eller vilka som ansvarar för det. Förslag till åtgärder för att möta ambitionerna i strategin finns att hämta i kapitlet gällande strategiska inriktningar.

3.2.1 Internt arbete

Miljö- och klimatambitioner ska beaktas från projektinitering till projektavslut. I arbetet med projektdirektiven och projektstrategier bör det lyftas att projektet ska arbeta med de sex strategiska inriktningarna. I det projektstrategiska arbetet ska det identifieras om något eller några av inriktningarna i strategin är särskilt relevanta för projektet att fokusera på och som kräver en högre ambitionsnivå för att kunna möta plats-specifika utmaningar.

3.2.2 Stadsbyggnadsprojekt

Förankring och återkoppling till politiken sker vid flera tillfällen under projektets gång. Viktiga beslutstillfällen är i samband med start-PM, förslag till detaljplan, utbyggnads-PM och projektavslut.

Syftet med start-PM är att mer i detalj beskriva uppdragsgivarens förväntningar, projektets mål och förutsättningar samt beskriva hur projektet ska genomföras. Miljö- och klimatambitioner förankras i start-PM genom att övergripande ambitioner preciseras för alla de sex strategiska inriktningarna utifrån projektets objekts- och plats-specifika förutsättningar. Start-PM beslutas i kommunstyrelsens stadsutvecklingsutskott.

Stadsbyggnadsprojektet kan vid behov delas upp i flera detaljplaner. Arbetet med miljö- och klimatambitioner utgår utifrån den specifika detaljplanens innehåll och förutsättningar. I arbetet med detaljplanen ska åtgärder definieras för att uppnå de projektspecifika ambitionerna för de sex strategiska inriktningarna. Ambitioner, åtgärder och deras konsekvenser beskrivs i planbeskrivningen och miljöredovisningen och ska framgå av detaljplaneförslaget. Detaljplanen antas av kommunfullmäktige.

I utbyggnads-PM inför genomförandefasen stäms ambitionsnivåer och ansvar för åtgärder kopplat till miljö- och klimatambitioner av för att säkerställa att åtgärder genomförs som planerat. Kommunstyrelsens stadsutvecklingsutskott fastställer utbyggnads-PM.

Syftet med projektavslutet är att stänga projektet administrativt, ekonomiskt, dokumentera resultat och erfarenheter samt slutredovisa projektet för uppdragsgivaren. I ärendet ska resultat av arbetet med de ambitioner och åtgärder som projektet satt upp kopplat till miljö- och klimatambitioner redovisas. Bedömning av uppfyllelse av ambitionsnivåer sker tillsammans med områdessakkunnig projektresurs, exempelvis miljöplanerare. Beslut om projektavslut fattas av kommunstyrelsen.

3.2.3 Fastighetsprojekt samt övriga projekt

Förtydligande av förankring av strategin för fastighetsprojekt samt övriga projekt som ska tillämpa strategin sker i nästkommande version av genomförandeplanen för strategin för miljö- och klimatambitioner i stadsutvecklingen.

4 Roller och ansvar

Arbetet med strategin för miljö- och klimatambitioner i stadsutvecklingen bör integreras tidigt i projekten enligt gällande projektmodell.

Inom miljöenheten finns miljöplanerare vars roll är att ansvara för att stödja projekten i frågor som gäller miljö, klimat och hållbarhet. Miljöplaneraren vägleder och stödjer projekten när ambitionsnivåer och åtgärder inom ramen för strategin för miljö- och klimatambitioner identifieras. Miljöplaneraren ansvarar även för att presentera stadsbyggnadsprojektets miljö- och klimatambitioner i miljöredovisningen.

Projektet ansvarar för att i ett tidigt skede lyfta kommunens strategi för miljö- och klimatambitioner i kontakt med byggaktören. Projektet ska i ett tidigt skede kommunicera de sex strategiska inriktningar för byggaktören och förmedla kommunens ambition samt hur arbetet kommer följas upp.

Byggaktören ska i ett tidigt skede i projektet vara med och diskutera ambitionsnivåer för strategins sex strategiska inriktningar. I arbetet med detaljplanen är byggaktörens roll att i dialog med kommunen bestämma vilken typ av åtgärder som kan genomföras i projektet för att uppnå de överenskomna ambitionerna. Det är byggaktörens roll att inrapportera svar gentemot de i förhand föreslagna åtgärderna för uppföljning.

5 Uppföljning av strategin

En viktig del i strategin för miljö- och klimatambitioner är att kommunen kontinuerligt följer upp arbetet med miljö- och klimatambitioner i stadsutvecklingen. Kommunen kommer årligen göra en uppföljning av hur arbetet med att uppfylla strategin fortgår i syfte att ge en bild av utvecklingen som helhet samt lyfta goda exempel på arbete och åtgärder i linje med strategin. Samtliga projekt som startat efter 1 januari 2020 kommer omfattas av uppföljningen utifrån de strategins sex strategiska inriktningarna.

Vissa ambitioner kan kopplas till enskilda projekt och andra har en mer övergripande strategisk karaktär. En årlig uppföljning av hur arbetet med att uppfylla strategin fortgår i syfte att ge en samlad bild av utvecklingen samt lyfta goda exempel på arbete och åtgärder i linje med strategin kommer att göras utöver den ordinarie projektuppföljningen. Innehållet och förutsättningarna varierar från projekt till projekt, vissa projekt kan ha svårt att tillämpa alla föreslagna åtgärder samtidigt som andra projekt kan vidta fler eller andra åtgärder.

Förslag till åtgärder utgör goda exempel men är inte heltäckande. Uppföljning av strategin och projektens arbete utgår från de föreslagna åtgärderna men byggaktörer ges möjlighet att lyfta fram andra åtgärder som planeras eller genomförts inom ramarna för projektet i syfte att uppnå strategin. Genom samverkan kan flera åtgärder identifieras och goda erfarenheter spridas. Förslag på åtgärder kommer revideras och kompletteras vid behov för att säkerställa att dessa fortsatt är aktuella och i linje med styrande beslut samt samordnat med kommunens klimatanpassningsplan.

De enskilda projekten ansvarar för att följa upp de ambitionsnivåer och åtgärder för miljö- och klimat som projektet beslutat om och arbetat med från start till avslut av projekt. Uppföljningen av miljö- och klimatambitionerna i stadsutvecklingen följer projektens ordinarie uppföljning av projektmål. Som beskrivits ovan fungerar avslut av projekt som ett sista uppföljningstillfälle för ambitioner och åtgärder kopplat till de projektspecifikt identifierade miljö- och klimatambitionerna.

En samlad bedömning av projektets arbete med att uppnå ambitionerna i strategin görs inom ramarna för den ordinarie uppföljning av projektmål. Uppföljning riktad till byggaktörer är tänkt att ske vid flera tillfällen under projektets gång. I stadsbyggnadsprojekt kommer uppföljning riktad mot byggaktörer ske i samband med samråd, bygglov och slutbesked. Kommunens avsikt är att varje byggaktör som ingår i ett stadsbyggnadsprojekt i Nacka kommun rapporterar in hur deras projekt förhåller sig strategins mål och de åtgärdsförslag som kommunen satt upp i genomförandeplanen för miljö- och klimatambitioner i stadsutvecklingen.

Varje strategisk inriktning preciseras i följande kapitel samt förslag till åtgärder för att uppnå varje enskild strategisk inriktning där sådana har identifierats. Syftet är dels att förtydliga kommunens ambitionsnivåer inom de strategiska inriktningarna och dels att kunna göra en samlad uppföljning av strategin för att få en bild av hur arbetet med miljö- och klimatarbetet i projekten fortskrider i förhållande till kommunens ambitioner.

6 Strategiska inriktningar

På följande sidor presenteras exempel på åtgärder utifrån de ambitioner som formulerats i strategin. Även kopplingen till relevanta kommunala dokument och Agenda 2030-målen framgår för respektive strategisk inriktning.

Ambitionerna är beslutade av kommunstyrelsen medan de förslag på åtgärder som presenteras under respektive strategisk inriktning utgör exempel som kan bidra till uppfyllelse av ambitionerna. För respektive strategisk inriktning har ansvarsområden för byggaktör (B) och kommun (K) förtydligats och förslag till åtgärder identifierats. I kommunens ansvar inkluderas även kommunala bolag som Nacka vatten och avfall samt Nacka energi.

Genomförandeplanen innehåller förslag på åtgärder och utgör en vägledning för projekten på hur kommun och byggaktörer under processen och i samverkan ska arbeta fram ambitionsnivåer och åtgärder i enskilda projekt. Förslag till åtgärder under respektive strategisk inriktning är antingen hämtade från kommunala styrande dokument och policys eller har arbetats fram i intern och extern dialog.

6.1 Tillgängliga och utvecklade park- och naturområden

Naturen och närheten till den är en viktig fråga för Nackaborna frågan om grönområden är en av de som väcker mest engagemang hos invånarna. Nacka har mycket goda rekreativmiljöer med en lång kuststräcka och ostörd, varierad och artrik natur. Här finns några av Storstockholms

största grönområden, av vilka flera har höga naturvärden och upplevelsevärden. Det är viktigt att vårda de naturmiljöer vi har så att de behåller och utvecklar sin ursprunglighet och artrikedom.

Människors möjlighet att uppleva naturområden med höga kvaliteter måste säkerställas, i synnerhet då antalet invånare ökar och bebyggelsen tätar. Tillgången och tillgänglighet till parker och natur ska vara god i alla kommundelar där bostäder och förskolor planeras och uppförs. Behovet av attraktiva och funktionella gröna miljöer behöver integreras i alla delar av den fysiska planeringen. Det är angeläget att i stadsbyggnadsprocessen bevara och utveckla den gröna infrastrukturen och arters möjlighet till spridning.

Den strategiska inriktningen har kopplingar till följande globala hållbarhetsmål:

- Mål 3: God hälsa och välbefinnande
- Mål 6: Rent vatten och sanitet
- Mål 11: Hållbara städer och samhällen
- Mål 13: Bekämpa klimatförändringar
- Mål 15: Ekosystem och biologisk mångfald

Relevanta kommunala dokument

- Översiktsplan – Hållbar framtid i Nacka
- Miljöprogram 2016–2030
- Grönstrukturprogram
- Grönytefaktor Nacka stad
- Dagvattenstrategi
- Fundamenta Nacka stad

Kommunens ambition för tillgängliga och utvecklade park-och naturområden	Ansvar	Exempel åtgärder
Vårda naturmiljöer så att de behåller och utvecklar sin ursprunglighet och artrikedom samt att den gröna infrastrukturen och arters möjlighet till spridning bevaras och utvecklas.	B och K	Val av växtlighet är gjord med utgångspunkt i arter som stödjer de lokala ekosystemet och bidrar till biologisk mångfald (exempelvis med utgångspunkt i utförd naturvärdesinventering). Höga naturvärden bibehålls och åtgärder vidtas för en ökad biologisk mångfald (exempelvis insektshotell, fladdermusholkar, groddammar, grodtunnlar ängsmiljöer, faunadepåer, sandmiljöer etc.). Eventuella spridningssamband för barr- och ädellöv har identifierats och åtgärder vidtagits så att dessa bibehålls eller förstärks (exempelvis att barr- eller ädellövsstråk bibehålls eller att dessa arter planteras så att identifierade stråk bibehålls eller skapas).

Behovet av attraktiva och funktionella gröna miljöer integreras och beaktas i alla delar av den fysiska planeringen.	B och K	Vid ianspråktagande av naturmark genomförs kompensationsåtgärder (exempelvis restaurering av våtmarker genom röjning av träd och sly, eller att anlagda diken läggs igen är åtgärder som stärker våtmarkens funktion och plantering av växlighet som finns i området).
Människors möjlighet att uppleva naturområden med höga kvaliteter säkerställs, i synnerhet då antalet invånare ökar och bebyggelsen tätar.	K	Tillgängligheten till bostadsnära grön- och blåstruktur och grönområden säkras, exempelvis genom utbyggnad av strandpromenader och utvecklingen av stråk.
Tillgången och tillgänglighet till parker och natur ska vara god i alla kommundelar där bostäder och förskolor planeras och uppförs.	K	Främja tillgängligheten och utvecklandet av park- och naturområden, exempelvis genom att planera och genomföra parkområden eller bevara naturområden inom detaljplaneområdet.
Ingen Nackabo ska ha längre än 300 meter till närmaste park- eller grönområde.	K	Projekt planeras och park- och grönområden utvecklas så att nackabor inte har längre än 300 meter till park- eller grönområden.

6.2 Hållbart resande och mobilitet

Nackas framtida trafikinfrastruktur är av central betydelse för ett hållbart samhälle och Nacka har som mål att minska energianvändningen i transportsektorn och utsläppen av växthusgaser. Ett effektivt transportsystem är nödvändigt för att Nacka ska fortsätta vara en expansiv och hållbar del av Stockholmsregionen.

Samhällsplanering är ett viktigt redskap i arbetet för att minska klimatpåverkan från resor och transporter. Genom att planera för täta strukturer med en god tillgänglighet till kollektivtrafik och viktiga funktioner ökar möjligheten till hållbara transporter. Trafiksystemet ska vara utformat för att stödja resor till fots eller med cykel och det ska vara lätt att byta mellan olika trafikslag. Transportsystemet ska också vara säkert och upplevas som tryggt.

Mobilitetstjänster ska främjas och uppmuntras. Nacka ska, i samarbete med andra aktörer uppmuntra till beteendeförändringar och åtgärder som främjar hållbart resande. Den tekniska utvecklingen av energieffektiva transportlösningar ska också följas och i sin tur stödja innovativa lösningar. Nya bostäder, arbetsplatser samt skolor, förskolor och idrottsanläggningar ska ha god kollektivtrafikförsörjning. Infrastrukturen har en central roll för samhällsutvecklingen där ett effektivt och klimatanpassat transportsystem är nödvändigt för att skapa ett hållbart samhälle

Den strategiska inriktningen har kopplingar till följande globala hållbarhetsmål:

- Mål 3: God hälsa och välbefinnande
- Mål 9: Hållbar industri, infrastruktur och innovation
- Mål 11: Hållbara städer och samhällen
- Mål 12: Hållbar konsumtion och produktion
- Mål 13: Bekämpa klimatförändringar

Relevanta kommunala dokument:

- Översiktsplan – Hållbar framtid i Nacka
- Miljöprogram 2016–2030
- Strategi för framkomlighet i Nacka
- Fundamenta Nacka stad
- Cykelstrategi
- Rekommenderade parkeringstal för bostäder i Nacka

Kommunens ambition inom hållbart resande och mobilitet	Ansvar	Exempel åtgärder
Minska energianvändningen i transportsektorn och utsläppen av växthusgaser bland annat genom att främja och stödja fossilfria transportlösningar.	B och K	Främja och stödja fossilfria transportlösningar i projektet i utbyggnad och efter färdigställande, exempelvis genom minskade transporter och minskat användande av fossila bränslen.
Den tekniska utvecklingen av energieffektiva transportlösningar ska följas och i sin tur stödja innovativa lösningar.	B och K	Laddmöjligheter för elfordon skapas i projektet.
Trafiksystemet ska vara utformat för att stödja resor till fots eller med cykel och det ska vara lätt att byta mellan olika trafikslag.	B och K	Främja resor till fots eller cykel och underlätta byten mellan olika trafikslag, exempelvis satsningar på cykelparkeringar vid bostäder och verksamheter.
Nya bostäder, arbetsplatser samt skolor, förskolor, idrottsanläggningar och kulturlokaler ska ha god kollektivtrafikförsörjning.	K	Verka för kollektivtrafik med hög turtäthet och placering av hållplatser i anslutning till skola, förskola och idrottsplats.
Transportsystemet ska vara säkert och upplevas som tryggt.	K	Ej identifierad åtgärd.
Mobilitetstjänster främjas och uppmuntras. Nacka ska, i samarbete med andra aktörer uppmuntra till beteendeförändringar och åtgärder som främjar hållbart resande.	B och K	Gröna parkeringstal tillämpas i enlighet med rekommenderade parkeringstal för bostäder i Nacka. Skapa förutsättningar för delning av mobilitetstjänster, exempelvis bilpool, cykelpool, lådcykel.

6.3 Energieffektivt, attraktivt och sunt byggande

Nacka står inför utmaningen att bygga stad och utveckla lokala centrum. Energianvändningen och utsläppen av växthusgaser i stadsbyggandet utgör en betydande miljö- och klimatpåverkan. I en expansiv kommun som Nacka är det därför viktigt att arbeta med klimatfrågan i samband med bebyggelse- och infrastruktursatsningar.

Offentliga platser och bostadsgårdar ska utgöra naturliga mötesplatser för boende, verksamma, barn och äldre samt kunna bidra med olika ekosystemtjänster till den hållbara staden.

Mångfunktionella ytor, det vill säga där flera ekosystemtjänster ryms, ska prioriteras. Därför är det avgörande att utveckla en attraktiv och hållbar grönstruktur i bebyggelseplaneringen som ger stöd för en mångfald av ekosystemtjänster. Nacka kommun vill hellre att det byggs på platser som redan är i anspråkstagna än i orörd natur. Nackas Grönytefaktor är ett viktigt verktyg för att på kvartersmark bidra till att skapa mångfunktionella gröna ytor för ekosystemtjänster, till exempel dagvattenhantering och biologisk mångfald.

Stadsbyggandet i Nacka ska präglas av låg energianvändning, goda materialval med låg klimatpåverkan och bra inomhusmiljö, bland annat via insatser för att energieffektivisera bostäder och lokaler vid ny- och ombyggnation. Kommunen kan exempelvis främja och uppmuntra användning av förnyelsebara energikällor. Nacka ska byggas giftfritt så att människor eller miljö inte påverkas negativt. Genom stadsutveckling genomför Nacka kommun en ansvarsfull marksanering.

Den strategiska inriktningen har kopplingar till följande globala hållbarhetsmål:

- Mål 3: God hälsa och välbefinnande
- Mål 6: Rent vatten och sanitet
- Mål 7: Hållbar energi för alla
- Mål 9 Hållbar industri, innovation och infrastruktur
- Mål 11: Hållbara städer och samhällen
- Mål 12: Hållbar konsumtion och produktion
- Mål 13: Bekämpa klimatförändringar

Relevanta kommunala dokument

- Översiktsplan – Hållbar framtid i Nacka
- Miljöprogram 2016–2030
- Program för markanvändning
- Dagvattenstrategi
- Grönytefaktor Nacka stad

Kommunens ambition inom energieffektivt, attraktivt och sunt byggande	Ansvar	Exempel åtgärder
<p>Nacka ska vara så giftfritt att människor eller miljö inte påverkas negativt.</p>	<p>B och K</p>	<p>Förorenad mark saneras.</p> <p>Certifierade eller miljöbedömda byggvaror används i projektet, exempelvis BASTA, SundaHus eller motsvarande.</p>
<p>Stadsbyggandet i Nacka ska präglas av låg energianvändning, goda materialval och bra inomhusmiljö. Bland annat via insatser för att energieffektivisera bostäder och lokaler vid ny- och ombyggnation.</p>	<p>B och K</p>	<p>Livscykelanalysberäkningar eller klimatkalkyler genomförs för byggskedet/byggnadens livscykel.</p> <p>Certifiering för ett vedertaget miljöklassningssystem för byggnader, exempelvis BREEAM, LEED, Miljöbyggnad, Green Building, Svanen eller motsvarande.</p> <p>Projektets byggkonstruktion sker med stomme i massivt trä.</p> <p>Projektet använder klimatförbättrad/grön betong med en låg klimatpåverkan.</p>
<p>Främja och uppmuntra användning av förnyelsebara energikällor.</p>	<p>B och K</p>	<p>Projektet tar tillvara och genererar förnyelsebar energi där det är möjligt.</p> <p>Teknik och åtgärder som underlättar för användarna att spara energi och leva energisnålt integreras i projektet (t.ex. individuell mätning, rörelsestyrd belysning).</p>
<p>Utveckla en attraktiv och hållbar grönstruktur i bebyggelseplaneringen som ger stöd för en mångfald av ekosystemtjänster. Nackas Grönytefaktor är ett viktigt verktyg för att på kvartersmark bidra till att skapa mångfunktionella gröna ytor för ekosystemtjänster, till exempel dagvattenhantering och biologisk mångfald.</p>	<p>B och K</p>	<p>Projektet tillämpar Nacka kommuns Grönytefaktor i planläggning och utbyggnad.</p> <p>Åtgärder genomförs för att kompensera för grönytor som tas i anspråk.</p>

Offentliga platser och bostadsgårdar ska utgöra naturliga mötesplatser för boende, verksamma, barn och äldre samt kunna bidra med olika ekosystemtjänster till den hållbara staden.	B och K	Projektet utvecklar ekosystemtjänster på offentliga platser och bostadsgårdar. Detta kan exempelvis genomföras genom att använda sig av kommunens Grönytefaktor samt bevara eller utveckla gröna stråk i planen. Förslag på ekosystemtjänster är etablering av gröna och blommande tak, blomlådor, dammar, sandbäddar, faunadepåer m.m.
Ny bebyggelse bör i första hand ske på mark som redan är ianspråktagen.	K	Ej identifierad åtgärd.

6.4 Hållbar hantering av vatten i bebyggelsen

En hållbar hantering av vatten innebär att dagvatten omhändertas, fördröjs och renas. Utmaningar i form av en växande stad och klimatförändringar tillsammans med förväntningar på höga naturvärden och vatten av god kvalitet ställer krav på hur dagvattnet hanteras. Dagvattenstrategi och tillhörande anvisningar ska vägleda vid planering av ny bebyggelse och vid utbyggnad av allmänna anläggningar, både inom och utanför det så kallade verksamhetsområdet för dagvatten.

Genom att låta växlighet och grönska rena dagvattnet och jämna ut flöden bidrar det till att Nacka kan ha livskraftiga sjöar, våtmarker, kustvatten och vattendrag och att havsmiljöerna inte försämras. Genom gestaltning kan hållbara dagvattenlösningar även bidra till att fastigheter och närmiljöer får ett rikare växt- och djurliv.

Kust och öppet vatten i Nacka ska ha goda förutsättningar för en rik biologisk mångfald och god tillgänglighet för rekreation. Kommunalt vatten och avlopp ska på sikt byggas ut och ersätta bristfälliga enskilda avloppsanläggningar i förnyelseområden. Det sker ett aktivt arbete med att uppnå god kemisk och ekologisk status i sjöar och kustvatten. Bebyggelsens utformning och markens höjdsättning ska främja avrinning och motverka att skyfall skadar samhället.

Den strategiska inriktningen har kopplingar till följande globala hållbarhetsmål:

- Mål 6: Rent vatten och sanitet
- Mål 11: Hållbara städer och samhällen
- Mål 14: Hav och marina resurser
- Mål 15: Ekosystem och biologisk mångfald

Relevanta kommunala dokument

Översiktsplan – Hållbar framtid i Nacka

Miljöprogram 2016–2030

Kustprogram

Dagvattenstrategi och anvisningar för dagvattenhantering - hantering på kvartersmark och allmän plats

Strategi vatten och avlopp

Kommunens ambition inom hållbar hantering av vatten i bebyggelsen	Ansvar	Exempel åtgärder
<p>Låta växlighet och grönska rena dagvattnet och jämna ut flöden och på så vis bidra till att Nacka kan ha livskraftiga sjöar, våtmarker, kustvatten och vattendrag och att havsmiljöerna inte försämras.</p>	<p>B och K</p>	<p>Främja öppna dagvattenlösningar, uppmuntra växtlighet och grönska i projektet som kompletterande åtgärder för att rena dagvattnet och jämna ut flöden, exempelvis LOD-lösningar med växtbäddar och träd med skelettjordar.</p>
<p>Kust och öppet vatten i Nacka ska ha goda förutsättningar för en rik biologisk mångfald och god tillgänglighet för rekreation.</p>	<p>K</p>	<p>Åtgärder görs för att säkerställa att exploateringen inte ökar belastningen på nedströmsliggande vattenområden, exempelvis genom kompensationsåtgärder så som skapande av ålgräsängar, gäddfabriker och åtgärder som underlättar för uppvandrande fiskar.</p> <p>Tillgänglighet till kust och öppet vatten förbättras genomutbyggnad av strandpromenader.</p>
<p>Det sker ett aktivt arbete med att uppnå god kemisk och ekologisk status i sjöar och kustvatten.</p>	<p>K</p>	<p>Projektet renar och hanterar dagvatten på ett sådant sätt att den kemiska och ekologiska statusen i närliggande sjöar och kustvatten inte påverkas negativt. Vid behov vidtas kompensationsåtgärder.</p>
<p>Kommunalt vatten och avlopp ska byggas ut och ersätta bristfälliga enskilda avloppsanläggningar i förnyelseområden.</p>	<p>K</p>	<p>Fortsatt arbete med kommunens planläggning och utbyggnad av kommunalt VA.</p>
<p>Genom gestaltning skapa hållbara dagvattenlösningar som även bidrar till att fastigheter och närmiljöer får ett rikare växt- och djurliv.</p>	<p>B och K</p>	<p>Uppmärksamma och uppmuntra hållbara dagvattenlösningar som möjliggör för ett rikare växt- och djurliv, exempelvis öppna dagvattenlösningar.</p>

6.5 Hållbar avfallshantering och återbruk

I Nacka ska det vara enkelt att värna miljön, till exempel att sortera hushållsavfallet och lämna avfall för återbruk. I Nacka ska den byggda miljön utformas så att den möjliggör en modern och miljövänlig avfallshantering. Det innebär bland annat att det vid nybyggnation planeras för en väl fungerande avfallshantering samt att den fastighetsnära insamlingen i befintlig bebyggelse underlättas. På så sätt kan tillgängligheten för att återvinna avfall öka.

Tidigt i planeringsarbetet bör det framgå hur avfall tas om hand och hur transport av olika avfallsfraktioner planeras att ske. I områden med tät bebyggelse undersöks förutsättningar för gemensamma maskinella system eller gemensamma avfallsutrymmen. Ambitionen är att fler hushåll och verksamheter ska ansluta sig till matavfallsinsamling som bidrar till en ökad biogasproduktion. Nacka ska ta initiativ för att öka insamlingen av matavfall, främst i flerfamiljshusen där man inte kommit lika långt som i småhusområdena.

Den strategiska inriktningen har kopplingar till följande globala hållbarhetsmål:

Mål 11: Hållbara städer och samhällen

Mål 12: Hållbar konsumtion och produktion

Mål 13: Bekämpa klimatförändringar

Relevanta kommunala dokument

Översiktsplan – Hållbar framtid i Nacka

Miljöprogram 2016–2030

Avfallsplan 2020

Nacka vatten och avfalls tekniska handbok

Kommunens ambition inom hållbar avfallshantering och återvinning	Ansvar	Exempel åtgärder
Tidigt i planeringsarbetet beskrivs hur avfall tas om hand och hur transport av olika avfallsfraktioner planeras att ske.	B och K	Genomföra avfallsutredningar i relevanta stadsbyggnadsprojekt. I tidigt skede beskrivs hur avfall ska tas hand om och hur transporter planeras.
I områden med tät bebyggelse undersöks förutsättningar för gemensamma system eller avfallsutrymmen.	B och K	Samlad planering mellan bostadsprojekten för att samordna infrastrukturen för avfall. Förutsättningar för gemensamma system, så som stationär sopsug, och avfallsutrymmen ska undersökas.
Den byggda miljön utformas så att den möjliggör en modern och miljövänlig avfallshantering. Det	B och K	Utforma ett välfungerat avfallssystem i projektet, exempelvis förutsättningar för stationär sopsug.

<p>innebär bland annat att det vid nybyggnation planeras för en väl fungerande avfallshantering samt att den fastighetsnära insamlingen i befintlig bebyggelse underlättas. På så sätt kan tillgängligheten för att återvinna avfall öka.</p>		<p>Identifiera om projektet enskilt eller tillsammans med andra stadsbyggnadsprojekt i området kan förbättra förutsättningarna för en modern och miljövänlig avfallshantering i befintlig bebyggelse.</p>
<p>Fler hushåll och verksamheter ansluter sig till matavfallsinsamling som bidrar till en ökad biogasproduktion</p>	<p>B och K</p>	<p>Förutsättningar för insamling av matavfall skapas i projektet.</p>
<p>Nacka ska ta initiativ för att öka insamlingen av matavfall, främst i flerfamiljshusen där man inte kommit lika långt som i småhusområdena</p>	<p>K</p>	<p>Ställ krav på utrymmen för avfallshantering och avfallsförebyggande vid markanvisning och tecknande av exploateringsavtal.</p>

6.6 Anpassning till framtida klimat

Eftersom vi vet att klimatet kommer att förändras i framtiden behöver den bebyggda miljön anpassas efter klimatförändringens effekter. Det är många gånger billigare att planera för att undvika klimateffekter än att hantera dem i bebyggd miljö när de uppkommit. Exempelvis kan strategiskt placerade träd, grönområden och dammar förbättra luftkvaliteten, sänka temperaturen och hantera kraftiga skyfall i Nacka.

För att hantera kommande klimatförändringar spelar utformningen av utemiljön en stor roll. Den täta stadens hantering av dagvattnet är viktigt att arbeta med som en del av anpassningen till ökade skyfall. Effekterna av häftiga regn och torra perioder kan balanseras och jämnas ut genom att hårdgjorda ytor begränsas och en ökad och välplanerad vegetation med exempelvis genomsläpplig mark och fler träd. Vegetationsklädda fasader och tak kan bidra till reglering av dagvatten och mikroklimat är ett sätt att få en grönare och trivsammare tät stad.

I Nacka ska anpassning till framtida klimat ske i all planering och genomförande av stadsbyggnadsprojekt. Därför är det viktigt att vid planläggning och bygglov beakta risk för översvämningar, bränder, skred, ras och extrema väder som till exempel storm eller värmeböljor till följd av klimatförändringar. För att underlätta avrinning och motverka skador på byggnader och anläggningar är höjdsättning ett viktigt verktyg (exempelvis att undvika källare i vissa områden, bottenplan förlagd högre än gatuplan, undvika instängda områden med mera). I bebyggelseplaneringen tas befintliga ekosystemtjänster tillvara genom att vidareutveckla dessa till en attraktiv och hållbar grön- och blåstruktur.

Den strategiska inriktningen har kopplingar till följande globala hållbarhetsmål:

Mål 3: God hälsa och välbefinnande

Mål 11: Hållbara städer och samhällen

Mål 13: Bekämpa klimatförändringar

Mål 14: Hav och marina resurser

Mål 15: Ekosystem och biologisk mångfald

Relevanta kommunala dokument

Översiktsplan – Hållbar framtid i Nacka

Miljöprogram 2016–2030

Dagvattenstrategi och anvisningar för dagvatten – hantering på kvartersmark och allmän plats

Kommunens ambition inom anpassning till framtida klimat	Ansvar	Exempel åtgärder
Vid planläggning och bygglov beakta risk för översvämningar, höjt havsvattenstånd, bränder, skred, ras och extrema väder som till exempel storm eller värmeböljor till följd av klimatförändringar.	B och K	Den fysiska planeringen sker långsiktigt och tar hänsyn till förväntade klimatförändringar, exempelvis öppna fördröjningsmagasin och mångfunktionella ytor som även används som utjämning av skyfall, plantering av träd m.m.
Anpassning till framtida klimat sker i all planering och genomförande.	B och K	Projektet beaktar risker på grund av klimatförändringar och anpassar bebyggelsen för att minska Nackas sårbarhet inför förändringar i klimatet.
Ekosystemtjänster tas tillvara i bebyggelseplaneringen genom att vidareutveckla dessa till en attraktiv och hållbar grön- och blåstruktur.	B och K	Projektet tillämpar Nacka kommuns Grönytefaktor i planläggning och utbyggnad.

7 Styrande dokument

Dessa styrande dokument har en stor relevans för genomförandet av strategin för miljö- och klimatambitioner i stadsutvecklingen.

[Strategi för miljö- och klimatambitioner i stadsutvecklingen](#)

[Översiktsplan](#)

[Grönstrukturprogram](#)

[Kustprogram](#)

[Dagvattensstrategi](#)

[Strategi vatten och avlopp](#)

[Strategi framkomlighet i Nacka](#)

[Cykelstrategi](#)

[Miljöprogram 2016–2030](#)

[Avfallsplan 2021–2026](#)

[Program för markanvändning](#)

[Grönytefaktor Nacka stad](#)

[Anvisningar och principlösningar för dagvattenhantering på kvartersmark och allmän plats](#)

[Fundamenta Nacka stad](#)

[Rekommenderade parkeringstal för bostäder i Nacka](#)

[Nacka vatten och avfalls tekniska handbok](#)

En sammanställning av samtliga aktuella och uppdaterade styrande dokument i kommunen finns på [Nacka.se](https://www.nacka.se).¹

¹ <https://www.nacka.se/kommun--politik/sa-styrs-nacka/styrdokument/>